

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально – науковий інститут економіки
Фінансово-економічний факультет

Кафедра обліку і аудиту

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

кваліфікаційної роботи ступеню **бакалавра**
(бакалавра, магістра)

студента Васильченко Юлія Юріївна

(ПІБ)

академічної групи 071-18зск-1

(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»

(офіційна назва)

на тему: «Облік і контроль розрахунків фізичної особи підприємця (на прикладі ФОП «Чехова О.Є.»)

(назва за наказом ректора)

	Прізвище, ініціали	Оцінка	Підпис
Керівник роботи	Усатенко О.В.		
Рецензент	Чехова О.Є.		
Нормоконтроль	Усатенко О.В.		

Дніпро

2021

ЗАТВЕРДЖЕНО:
завідувач кафедри
обліку та аудиту
Пашкевич М.С.
(підпис) (прізвище, ініціали)

«__» _____ року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню роботи ступеню бакалавра
(бакалавра, магістра)

Студенту Васильченко Ю.Ю. академічної групи 071-18зск-1
(прізвище та ініціали) (шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»

(офіційна назва)

на тему:

«Облік і контроль розрахунків фізичної особи підприємця (на прикладі ФОП
«Чехова О.Є.»)»

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від 14.05.21 р.
265-с

Розділ	Зміст	Термін
1	ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФОП ЧЕХОВА О.Є. В СУЧАСНИХ УМОВАХ	20.04.21 – 05.05.21
2	ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ – ПІДПРИЄМЦЯ	06.05.21- 22.05.21
3	КОНТРОЛЬ РОЗРАХУНКІВ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ - ПІДПРИЄМЦЯ	23.05.21- 06.06.21

Завдання видано

(підпис керівника)

Усатенко О.В.
(прізвище, ініціали)

Дата видачі 20.04.2021 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 05.06.2021 р.

Прийнято до виконання

(підпис)

Васильченко Ю.Ю.
(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 50 с., 13 рис., 7 табл, 20 джерел.

ДЕБІТОРСЬКА ТА КРЕДИТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ,
ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, КНИГА ОБЛІКУ ДОХОДІВ,
ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ, ЦІНА, ОРЕНДА.

Предмет дослідження – розрахункові операції фізичної особи – приватного підприємця.

Об'єкт розроблення – система бухгалтерського обліку та контролю у фізичної особи-підприємця.

Мета роботи – надання рекомендацій щодо удосконалення обліку та контролю розрахунків у фізичної особи-підприємця.

Висвітлено економічну сутність особливостей діяльності фізичної особи-підприємця в сучасних умовах господарювання. Досліджено особливості обліку у фізичної особи-підприємця, а саме облік розрахунків підприємця, облік доходів підприємця, господарська діяльність підприємця. Досліджено також особливості контролю та аналізу фізичної особи-підприємця, а саме: встановлено мету, завдання та джерела контролю та аналізу підприємця, проведено контроль розрахунків підприємця. Надані пропозиції щодо удосконалення обліку, аналізу і контролю у фізичної особи-підприємця

Практична значимість кваліфікаційної роботи полягає в тому, що отримані висновки спрямовані на удосконалення системи обліку і контролю у підприємця відповідно до сучасних умов господарювання. Надані пропозиції з удосконалення обліку і контролю можуть знайти своє практичне застосування у ФОП Чехова О.Є.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1 ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФОП ЧЕХОВА О.Є. В СУЧАСНИХ УМОВАХ	7
1.1 Характеристика діяльності ФОП Чехова О.Є	9
1.2 Аналіз діяльності ФОП Чехова О.Є	12
1.3 Ринкове позиціонування ФОП Чехова О.Є	17
РОЗДІЛ 2 ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ – ПІДПРИЄМЦЯ	19
2.1 Документальне оформлення розрахунків фізичної особи – підприємця	19
2.2 Готівкові та безготівкові розрахунки у підприємців	25
2.3 Удосконалення обліку розрахунків ФОП Чехова О.Є	29
Висновки до розділу 2	31
РОЗДІЛ 3 КОНТРОЛЬ РОЗРАХУНКІВ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ – ПІДПРИЄМЦЯ	33
3.1. Організація контролю груп платників – єдиного податку	33
3.2 Контроль діяльності фізичної особи – підприємця	36
3.3 Удосконалення контролю діяльності ФОП	44
Висновки до розділу 3	47
ВИСНОВКИ	48
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	50

ВСТУП

Актуальність проблеми полягає в тому, що діяльність саме фізичної особи-підприємця недостатньо вивчена в нашій країні та не має чітких рекомендацій щодо методики ведення бухгалтерського обліку таких суб'єктів господарювання та контролю відповідно. Задля аналізу взято фінансову звітність підприємця, виписка, закони України, нормативно-правові акти, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку та міжнародні стандарти обліку та контролю. Використано достовірні джерела інформації, чинне законодавство. Ступінь вивченості проблематики на сьогоднішній день є низькою, тому що тільки в 2020 році відбувалися останні суттєві зміни в чинному законодавстві України. Постійні зміни та коригування в законодавстві надають додаткових завдань для вивчення поставленої проблеми.

Для дослідження взято фізичну особу-підприємця Чехова О.Є.

Об'єктом для розроблення є система бухгалтерського обліку та контролю у фізичної особи-підприємця.

Метою роботи є надання рекомендацій щодо удосконалення обліку та контролю розрахунків у базового підприємця.

Предметом дослідження є бухгалтерський облік підприємця, облік розрахунків підприємця та облік доходів підприємця..

Питання та проблему обліку та контролю у фізичної особи-підприємця розглядали багато вітчизняних та закордонних вчених, але варто зазначити таких вчених, як: Грищенко І. М. [1], Рогач С. М.[2], М. І. Карлін, Ю. В. Строцюк [3] та інші.

Гіпотезою стало те, що особливістю обліку та контролю у фізичної особи-підприємця є прицільна увага до обліку розрахунків підприємця, їх рух, правильність укладення первинних документів, увага до обліку доходів підприємця, їх відображення в книзі обліку, бо це є одними з основних складових при веденні господарської діяльності у підприємця.

Для досягнення мети кваліфікаційної роботи були поставлені та вирішені наступні задачі:

- визначені особливості діяльності ФОП Чехова О.Є.;
- зробити аналіз діяльності ФОП Чехова О.Є.;
- окреслено ринкове позиціонування ФОП Чехова О.Є.;
- досліджено особливості обліку у фізичної особи-підприємця, а саме облік розрахунків підприємця, облік доходів підприємця, облік діяльності підприємця;
- досліджено також особливості контролю у фізичної особи-підприємця, а саме: встановлено мету, завдання та джерела контролю у фізичної особи-підприємця, проведено контроль розрахунків у підприємця;
- надані пропозиції щодо удосконалення обліку і контролю у фізичної особи-підприємця.

Для вивчення предмету дослідження в роботі застосовуються різні методи та прийоми аналізу: математико-статистичні, методи економічної статистики, методи фінансового аналізу, порівняння.

Практична значимість кваліфікаційної роботи полягає в тому, що отримані висновки спрямовані на удосконалення системи обліку і контролю у фізичної особи-підприємця відповідно до сучасних умов господарювання. Надані пропозиції з удосконалення обліку і контролю можуть знайти своє практичне застосування у ФОП Чехова О.Є.

РОЗДІЛ 1

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФОП ЧЕХОВА О.Є. В СУЧАСНИХ УМОВАХ

1.1 Характеристика діяльності ФОП Чехова О.Є.

Фізична особо-підприємець Чехова Олена Євгенівна займається веденням бухгалтерського обліку в інших підприємствах, об'єднаннях та підприємцях, надає консультації щодо ведення управлінського обліку та правильності ведення бухгалтерського обліку, відкриття та закриття підприємств, об'єднань та підприємців, а також здає в суборенду приміщення.

Підприємець зареєстрований 24 квітня 2017 році за адресою 43023, Волинська область, місто Луцьк, вулиця Конякіна, будинок 14Б, квартира 109.

Підприємець знімає в оренду офіс, на якому приймає клієнтів і зберігає всі документи.

Фактична адреса: 43023, Волинська область, місто Луцьк, вулиця Конякіна, будинок 2, офіс 5.

На Рис.1.1 перераховані всі види діяльності якими займається фізична особа-підприємець Чехова О.Є.:

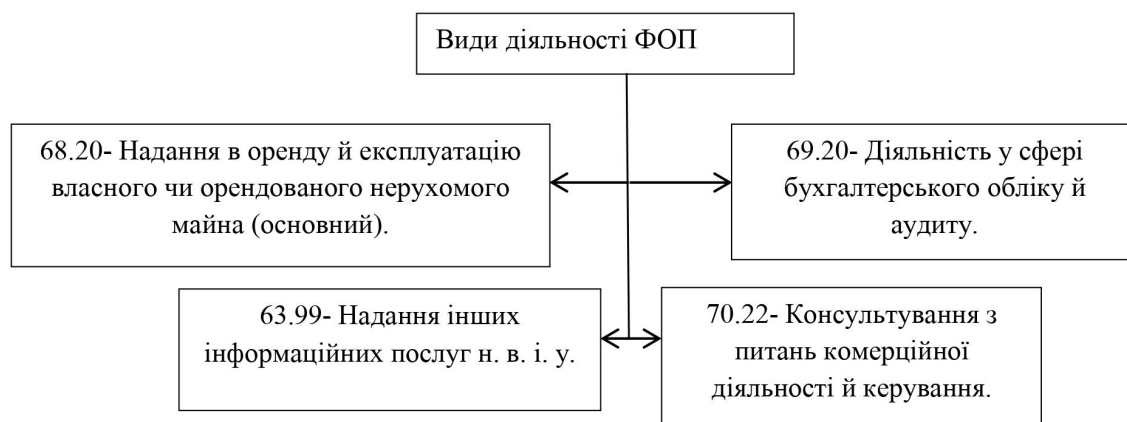

Рис.1.1. Види діяльності ФОП Чехова О.Є.

Фізична особа-підприємець Чехова Олена Євгенівно працює без печатки, є платником єдиного податку на третій групі без податку на додану вартість та має рахунок лише в одному банку ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК» з одним розрахунковим рахунком UA033034400000026001055514555.

Підприємець співпрацює з багатьма підприємствами, більша частина контрагентів це об'єднання багатоквартирних будинків, а всі інші фізичні особи підприємці, приватні підприємства та товариства з обмеженою відповідальністю. На Рис.1.2 вказані всі підприємства, організації та установи з якими працює підприємець:

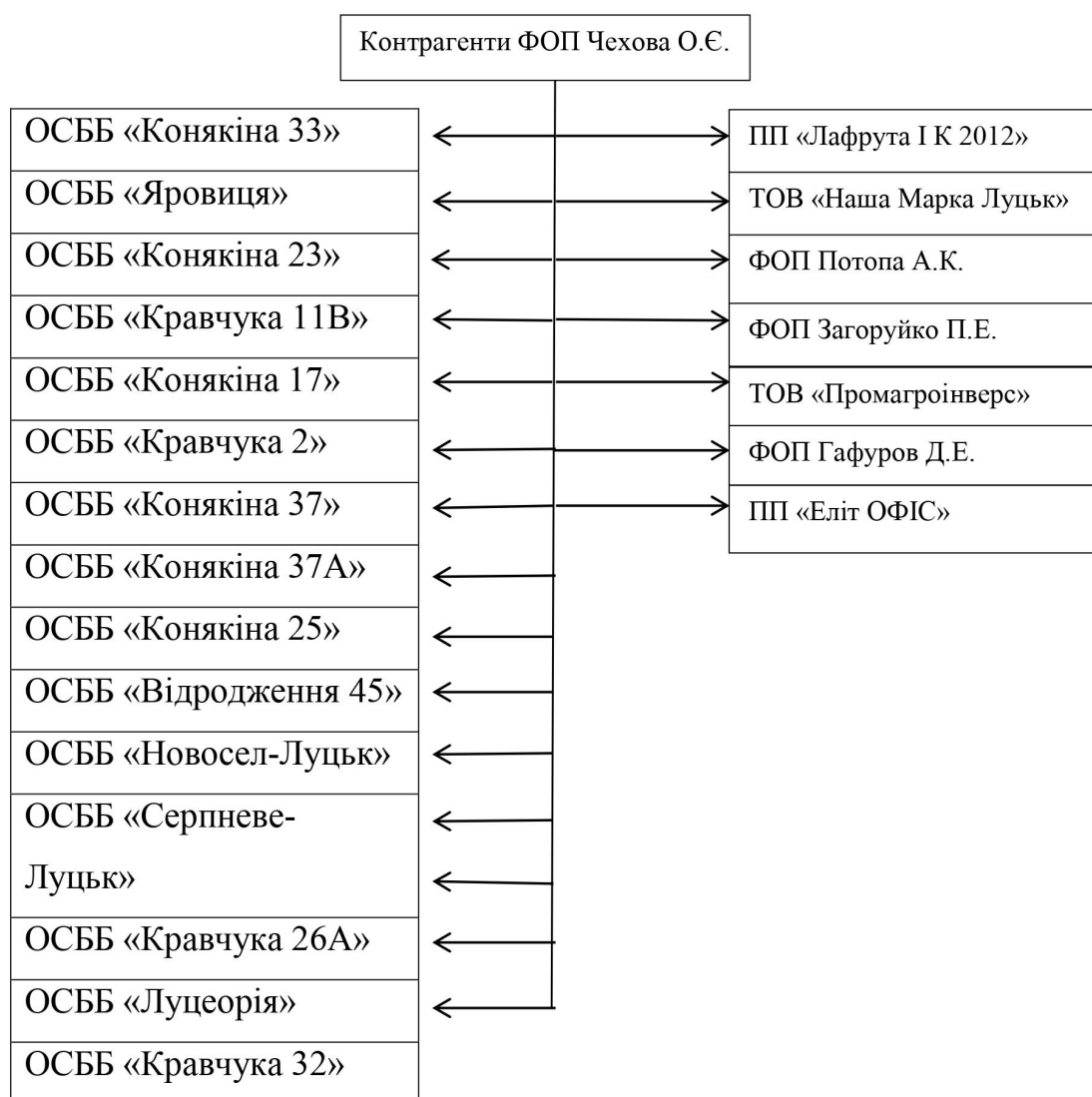

Рис. 1.2. Контрагенти ФОП Чехова О.Є

Фізична особа-підприємець не має найманих працівників та працює самостійно.

Отже ФОП Чехова О.Є. почала свою підприємницьку діяльність з 2017 року, має лише один рахунок в банку, надає бухгалтерські послуги на умовах аутсорсингу та здає в суборенду приміщень. Також підприємець має адресу реєстрації і фактичну адресу місцезнаходження. Підприємець співпрацює з багатьма контрагентами, більшість з яких є неприбутковими організаціями.

1.2. Аналіз діяльності ФОП Чехова О.Є.

Прибуток підприємця створюється з надходжень від господарської діяльності після покриття матеріальних та прирівняних до них витрат. З балансового прибутку підприємця оплачуються передбачені законодавством України податки та платежі до бюджету. Чистий прибуток, одержаний після зазначених розрахунків, залишається в повному розпорядженні підприємця. Дослідимо динаміку зміни основних економічних показників за останні три роки і проведемо узагальнений аналіз діяльності підприємця у Таблиці 1.1:

Таблиця 1.1

Основні економічні показники діяльності ФОП Чехова О.Є.

<i>Показник</i>	Звіт за 2018р.	Звіт за 2019р.	Звіт за 2020р.	Темпи росту %	
				2018/2019	2019/2020
Виручка від реалізації продукції	95,55	328,8	154,50	344,11	46,98
Собівартість реалізованих послуг	37,84	53,81	26,69	142,20	49,60
Валовий прибуток	57,71	274,99	127,81	476,50	46,48

Аналізуючи таблицю 1.1, ми побачили, що валовий прибуток від реалізації послуг, за розрахунковий період з 2018 року по 2019 рік має позитивну динаміку. Так у 2019 році в порівнянні з 2018 роком величина її зросла на 476,50 %. Тоді як у 2020 році порівняно з 2019 роком ми спостерігаємо зменшення доходу від реалізації послуг і величина її зменшилась на 46,48 %.

Проаналізувавши основні економічні показники, можна сказати, що підприємець є прибутковим, внаслідок приросту клієнтів, зменшення собівартості та інших факторів, що впливають на прибуток підприємця. Однак динаміка доходу підприємця не стабільна. Спостерігаються різкі стрибки у бік збільшення, або зменшення.

Аналіз структури наданих послуг – один із важливих напрямів дослідження динаміки зміни фактичних обсягів наданих послуг по видах діяльності. Розглянемо виробничо-господарську діяльність ФОП Чехова О.Є. з точки зору обсягів наданих послуг, які подані у Таблиці 1.2:

Таблиця 1.2

Динаміка фактично наданих послуг по видах діяльності (тис. грн.)

<i>Показник</i>	За 2018р.	За 2019р.	За 2020р.	Темпи росту %	
				2018/2019	2019/2020
Виручка від суборенди приміщень	95,55	328,8	147,05	344,11	44,72
Виручка від бухгалтерських послуг	0,00	0,00	7,47	-	-
Разом	95,55	328,8	154,5	344,11	44,72

Данні таблиці 1.2 показують, що за останні три роки виручка від суборенди не стабільна, вона то зменшується то збільшується, а в 2020 році порівняно з 2019 роком виручка взагалі зменшилася на 44,72%. Тому

підприємець прийняв управлінське рішення в 2020 році займатися не лише суборендою, а ще й наданням бухгалтерських послуг та консультацій стосовно управлінського обліку.

Найбільш корисним для вивчення змін у структурі витрат є аналіз собівартості за елементами витрат. До них належать витрати на оренду приміщень, відрахування податків та зборів згідно законодавства України.

Аналіз складу витрат наведений у таблиці 1.3:

Таблиця 1.3

Аналіз складу витрат на виконання послуг (тис. грн)

Показники	За 2018р.	За 2019р.	За 2020р.	Абсолютне відхилення	
				2018/2019	2019/2020
Оренда приміщень	33,06	37,82	22,43	4,76	-15,39
Податки та збори	4,78	15,99	4,26	11,21	-11,73
Разом	37,84	53,81	26,69	15,97	-27,12

Останнім часом все більше уваги ми надаємо аналізу собівартості продукції (послуг), оскільки саме від зниженні темпів зростання собівартості залежить темп зростання прибутку підприємця. Процес надання послуг потребує певних витрат ресурсів, які об'єднують в собі витрати, пов'язані з витратами на оренду приміщення та витратами на оплату податків та зборів, що формують собівартість продукції.

Аналіз даних таблиці 1.3 свідчить, що витрати за 2018/2019 рік зросли на 15,97 тис.грн., а за останній 2019/2020 рік вони зменшилися на 27,12 тис. грн. Збільшення за 2018/2019 рік загальної суми витрат відбулося за рахунок збільшення вартості оренди та збільшення податків та зборів.

Зменшення за 2019/2020р. загальної суми витрат відбулося за рахунок зменшення попиту на суборенду приміщень та зменшення суми податків та зборів Зростання цих складових відбувається за рахунок збільшення обсягів виконуваних робіт, наданих послуг.

Отже якщо переглянути динаміку прибутку та витрат, ми можемо побачити, що в 2018 році був приріст попиту на суборенду приміщень, а в 2019 році попит зріс ще більше, а ось у 2020 році попит різко знизився і фізичній особі-підприємцю Чехова О.Є. прийняла управлінське рішення займатися не лише суборендою приміщень, а й наданням бухгалтерських послуг на умовах аутсорсингу і також наданням консультацій стосовно правильності прийняття управлінських рішень.

1.3 Ринкове позиціонування ФОП Чехова О.Є

Ринкове позиціонування є важливою частиною у сучасних бізнес-процесів, зосереджених на пошук та виявлення найвигідніших позицій, яку підприємець може зайняти на ринку і досягнути прихильності зі сторони підприємств. Цей могутній маркетинговий інструмент на сьогодні є найдієвішим у світовій практиці методом закріплення конкурентних позицій підприємця. Дослідження проблематики позиціонування бухгалтерських послуг сприяє розв'язанню важливих наукових та практичних завдань: задоволення потреб підприємств, ведення бухгалтерського обліку на фірмах які не мають можливості взяти у штат бухгалтера, контроль над вчасність сплати податків та зборів згідно законодавства України, оптимізація податкових зобов'язань, допомога підприємствам розвиватися та отримувати прибуток.

Аналізуючи сучасний ринок аутсорсингових фірм, варто звернути увагу, що він є досить насиченим та специфічним у вивченні і дослідженні, представлений широким спектром послуг та різноманітними цінами на послуги. Тому і позиціонування бухгалтерських послуг є складним та багатограним процесом, що потребує творчого мислення, знання особливостей психології підприємств у яких дійсно є потреба наняти спеціаліста для ведення бухгалтерських послуг та застосування найрізноманітніших маркетингових методик. Варто зазначити, що до спектра

послуг аутсорсингових фірм відносять: ведення обліку підприємства, супроводження при відкритті та закритті підприємства, заповнення та здавання статистичної звітності, нарахування, контроль сплати податків та виплата заробітної плати, кадровий облік, представлення фірми в період перевірки контролюючих органів, оптимізація податків, допомога прийняття управлінського рішення, заповнення та здача податкової та річної звітності.

Питанню ринкового позиціонування присвячена низка публікацій як зарубіжних, так і вітчизняних авторів та науковців. Зокрема, це праці Дж. Траута [4], Е. Райса [5], К. Келлера [6], Ф. Котлера [7], Г. Армстронга [8], Дж. Майерса, Батра Раджив [9], Г. Хулей, Дж. Сондерс., Н. Пірсі [10], Н. Бутенко [11] та багатьох інших фахівців з маркетингу. Єдиної думки щодо терміну «позиціонування» не існує, усі фахівці з маркетингу трактують це поняття по-своєму, визначаючи його основні напрями, цілі та стратегії.

Дієвими інструментами ринкового позиціонування бухгалтерських послуг, що беруть безпосередню участь у формуванні спектру послуг, можуть виступати усі елементи маркетингового комплексу. Наприклад, ексклюзивність спектру послуг може бути створена завдяки рекламі та проходження семінарів для підприємств, організаціям та підприємствам стосовно управлінських рішень. Разом з тим статус престижної фірми підтверджується високою ціною послуг, кваліфікованими робітниками з стажем роботи у різних сферах підприємницької діяльності, місцем, де вони пропонуються підприємствам, відмінною репутацією та позитивними відгуками про роботу підприємця. Також на мою думку ринкове позиціонування буде ефективніше якщо підприємець зробить сайт в інтернеті в якому можна буде залишити відгук та взнати ціну на весь спектор послуг, тому-що зазвичай підприємства шукають якісне обслуговування і приємну ціну.

На таблиці 1.4 наведено які інструменти ринкового позиціонування використовує Фізична особа-підприємець Чехова О.Є.:

Інструменти ринкового позиціонування ФОП Чехова О.Є.

Спрямовані на формування позиції	Спрямовані на закріплення позиції		Спрямовані на підтримку позиції
просування	Послуги	Ціна	Розподіл
Реклама (в ЗМІ, друкована, зовнішня, поштова, сувенірна, мобільна, Інтернет-реклама) Директ-маркетинг Паблісіті	Якість Оформлення Подача Зрозумілість Пунктуальність Конфіденційність	Ціна	Налагоджена робота документообігу Кваліфіковані робітники Досвідчені консультації

Як видно з таблиці, серед основних напрямів застосування інструментів ринкового позиціонування, на мою думку, є формування ринкової позиції, закріплення позиції та її підтримка. В основі розробленого інструментарію знаходиться весь маркетинговий комплекс. Дані інструменти спрямовані на позиціонування бухгалтерських послуг, проте, вони можуть так само успішно позиціонувати і в надання послуг по суборенді приміщень з метою формування його позитивного іміджу та закріплення лояльності орендарів.

До інструментів формування ринкової позиції мною віднесено майже усі елементи маркетингових комунікацій. Хоча ці інструменти можуть також і закріплювати та підтримувати певну позицію, проте, вони, перш за все, інформують про неї та створюють відповідний імідж об'єкту, що

позиціонується. Особливе місце в цьому процесі займає реклама, добре продумані рекламні звернення, так звані «позиціонуючі салогани», спрямовані на певну цільову аудиторію. Зміст професійно сформульованого рекламного звернення чітко визначає позицію певного об'єкта, вказує або на основну функцію рекламованих послуг, або на специфічні особливості цільового сегмента, або ж формує навколо послуги бажану емоційну атмосферу.

Існує дуже багато засобів розповсюдження реклами. Як видно з таблиці 1.4. це і друкована реклама, поштова реклама, сувенірна, мобільна та за останні роки найпопулярніша Інтернет-реклама.

Наступна група інструментів спрямована на закріплення вже сформованої позиції. Тут дуже важливо підтвердити свій створений образ та зберегти спозиціонований імідж. Тому такі елементи як якість наданих послуг, правильно оформлення документів, правильно та зрозуміло подана інформація директору підприємства, пунктуальність, конфіденційність та цінова політика мають велике значення для закріплення вже сформованої позиції.

При підтримці створеної позиції важливу функцію виконують налагоджена робота документообігу, кваліфіковані робітники та досвідчені консультації. Так, підприємець, позиція якого пов'язується з поняттям «висока якість», повинен здійснювати розповсюдження інформації про гарну репутації завдяки налагодженій роботі документообігу, кваліфікаційних робітників та проведення досвідчених консультацій про бухгалтерські послуги і розробляти таку рекламу, яка акцентує увагу підприємств на її належному обслуговуванні. Тільки так можна побудувати міцну позицію, що заслуговує на довіру та гарантує високу якість послуг

Отже ФОП Чехова О.Є. в ринкових умовах позиціонує свій спектр послуг на ринку, як якісно надані послуги за доступною ціною, яку виконують кваліфіковані робітники завдяки добре налагодженій роботі документообігу.

Для залучення нових клієнтів фізична особа-підприємець Чехова О.Є використовує рекламу, Директ-маркетинг та Паблісіті.

В даний час за допомогою всіх маркетингових інструментів які були перераховані вище до підприємця досі приходять нові клієнти і залишаються задоволені наданими консультаціями або бухгалтерськими послугами

Висновки до розділу 1

Дослідження особливостей функціонування ФОП Чехова О.Є в ринкових умовах дозволили зробити наступні висновки:

1. Фізична особа-підприємець Чехова О.Є. створена в 2017 році та працює у Волинській області. Підприємець працює на третій групі без податку на додану вартість та має лише один рахунок в одному банку.

Підприємець надає бухгалтерські послуги, консультативні послуги та здає в суборенду приміщення. В основному надає послуги Об'єднанням співвласників багатоквартирного будинку.

2. Аналізуючи діяльність підприємця ми можемо зробити висновок, що підприємець прибутковий, і розглянувши основні економічні показники видно ми побачили те, що у 2018 році попит на суборенду приміщень був не дуже великий, а в 2019 році попит виріс і виросла виручка. В 2020 році попит на суборенду знизився і ФОП Чехова О.Є. прийняла управлінське рішення займатися наданням бухгалтерських послуг на умовах аутсорсингу.

3. В ринкових умовах коли дуже багато конкуренції підприємець розвивав своє позиціонування на ринку за допомогою реклами, Директ-маркетингу та Паблісіті і коли реклама почала діяти підприємець продемонстрував свою якість роботи, вміння правильно оформити та зрозуміло подати інформацію і завдяки цьому укріпив свою позицію та здатність гідно конкурувати на ринку.

Завдяки налагодженій роботі документообігу, кваліфікованим робітникам та досвідченим консультаціям підприємець підтримує своє позиціонування на сучасному ринку і завжди намагається розвиватися в сфері надання бухгалтерських послуг на умовах аутсорсингу. Завдяки цьому до підприємця досі приходять нові фірми для співпраці і підприємець конкурує з іншими аутсорсинговими підприємствами та розвивається для поліпшення позиціонування в ринкових умовах.

РОЗДІЛ 2

ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ – ПІДПРИЄМЦЯ

2.1 Документальне оформлення розрахунків фізичної особи – підприємця

ФОП Чехова О.Є., згідно пункту 2 статті 55 Господарського кодексу [12] України є суб'єктом господарювання, тому на підприємця поширюються його норми. Згідно частини 8 статті 19 Господарського кодексу України всі суб'єкти господарювання зобов'язані вести первинний облік результатів своєї діяльності.

Фізична особа-підприємець третьої групи єдиного податку без податку на додану вартість веде книгу обліку доходів, вказує в ній лише підприємницькі доходи рис 2.1. Інформацію з книги обліку потім використовує для заповнення податкової декларації платника єдиного податку фізичної особи-підприємця. Отже, ці суми повинні бути підтвержені первинною документацією.

Дата запису	Дохід від провадження діяльності			вартість безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг), грн, коп.	всього, грн, коп. (гр.4 + гр.5)	Дохід, що оподатковується за ставкою 15%	
	вартість проданих товарів, виконаних робіт, наданих послуг					вид доходу**	сума, грн, коп.
	сума, грн, коп.	сума повернутих коштів за товар (роботи, послуги) та/або передплати, грн, коп.	скоригована сума доходу, грн, коп. (гр.2 - гр.3)				
1	2	3	4	5	6	7	8
10.05	1500 ₂		1500 ₂			1500 ₂	
11.05	35000 ₂		35000 ₂			35000 ₂	
		т/р вель	2019 ₄			47150 ₂	
03.06	1500 ₂		1500 ₂			1500 ₂	
05.06	10650 ₂		10650 ₂			10650 ₂	
27.06	12000 ₂		12000 ₂			12000 ₂	
27.06	6000 ₂		6000 ₂			6000 ₂	
		чел вель	2019 ₄			80150 ₂	
		т/р вартася	2019 ₄			99450 ₂	1972.50
		Тчівресе	2019 ₄			181400 ₂	
02.08	1500 ₂		1500 ₂			1500 ₂	

Рис.2.1. Книга доходів ФОП Чехова О.Є.

А контролери мають право вимагати у вас документи під час перевірки. Сама інформація з книги не дає достатніх підстав для підтвердження сум.

Дуже важливо для фізичної особи-підприємця на єдиному податку дотримуватися в своїй діяльності видів економічної діяльності. І тільки документально можна підтвердити відповідність діяльності підприємця відповідно до заданої коду виду економічної діяльності. Не відповідність видів доходу який позначено в реєстрі видів діяльності може спричинити оподаткування доходу підприємця податком на доходи фізичних осіб за ставкою 6% і 10% для третьої групи єдиного податку. І найголовніше, за не правильно надана послуга за видом діяльності підприємця може позбавити статусу платника єдиного податку. Позбавлення статусу платника єдиного податку фактично означає, що прибуток підприємця буде обкладатися під 39,5%. Наведемо на Рис. 2.2 документи, якими підтверджується дохід підприємця:

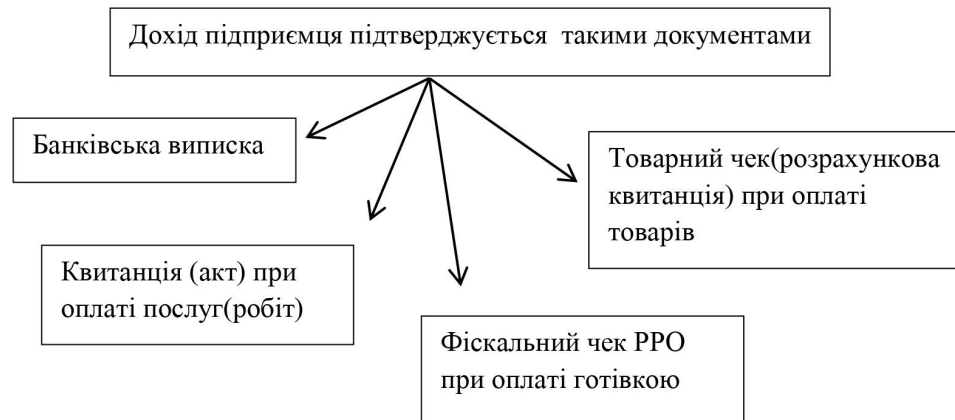

Рис. 2.2. Підтвердження доходу підприємця

Крім первинної документації, що підтверджується сумами у звітності, потрібно також документи які підтвердять що така подія дійсно відбулася: договори, претензії - на випадок, якщо треба довести, чому ті чи інші суми не включили в дохід.

Підприємець на третій групі не веде облік витрат, тому може не мати документів, що підтверджують витрати на закупівлю товарів, оплату робіт чи послуг, документацію про походження товару. А контролери не мають права вимагати їх у підприємця.

А ось документи, що підтверджують виплату доходу фізичній особі-підприємцю, потрібні, щоб підтвердити, що дохід неоподатковуваний або що податки ви вже сплатили.

Повернення передоплати і авансів обов'язково треба підтверджувати документами. Адже раніше ви получили кошти і включили їх до прибутку.

Повернення або акт невідповідності оформляють, коли у покупця претензії до якості відправленого товару або наданої послуги, він хоче отримати назад кошти та повернути неякісний товар.

А щоб довести, що гроші були повернуті, оформляють документ, що підтверджує припинення договору купівлі-продажу, листи або заяви від покупця на повернення грошей, претензії стосовно якості товару постачальника.

Повернення грошей покупцю підтверджують такі документи: платіжне доручення, чек, квитанція, виписка банку, тощо.

Документи можуть бути на папері або в електронній формі, у ФОП Чехова О.Є. в основному на папері, головне, щоб у них були присутні обов'язкові реквізити які показані на рис.2.3.

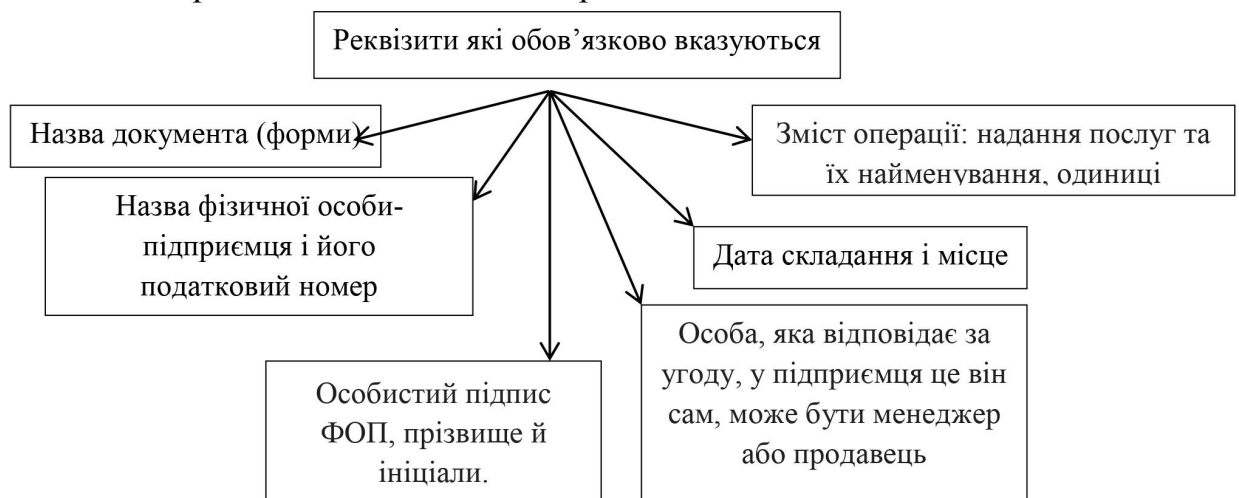

Рис 2.3. Реквізити які обов'язково повинні бути вказані на документах

Перелік документів ФОП Чехова О.Є. якими підтверджує операції купівлі-продажу товарів (робіт, послуг):

1. договір – на папері чи усний, але краще якщо він буде в паперовому вигляді.

2. рахунок-фактура, вказують тип товару або послуги, кількість позицій, ціну, підсумкову суму до сплати й реквізити на які треба платити. Рахунок не є первинним документом, він не фіксує операцію й взагалі може бути не оплачений . На рис 2.4. наведено приклад оформлення рахунку-фактури у ФОП Чехова О.Є.;

Постачальник Товариство з обмеженою відповідальністю "Промагроінвест"
ЄДРПОУ 31102277, тел. 0332788883
Р/р UA15325268000026004091782001 в ПАТ АКБ "Львів"
ІПН 311022703171, номер свідоцтва 100161670

Адреса вул. Конякіна, буд.2, м. Луцьк, Волинська область 43000

Одержувач ФОП ЧЕХОВА О.Є.
тел. 0508377828

Платник той самий
Замовлення Договір № 01/12 від 01.12.20

Рахунок-фактура № СФ-0000043
від 31 Березня 2021 р.

№	Назва	Од.	Кількість	Ціна без ПДВ	Сума без ПДВ
1	оренда офісного приміщення	кв.м	11.900	120.00	1428.00
2	комунальні послуги	посл.	1.000	290.74	290.74
Знижка:					0.00
Разом без ПДВ:					1718.74
ПДВ:					343.75
Всього з ПДВ:					2062.49

Всього на суму:
Дві тисячі шістдесят дві гривні 49 копійок
ПДВ: 343.75 грн.

Виписав(ла) _____

Рахунок діє до сплати до 05.04.21

Рис 2.4 Рахунок-фактура ФОП Чехова.О.Є.

3. товарний чек, розрахункова квитанція при оплаті готівкою, фіскальний чек при оплаті через реєстратор розрахункових операцій. Підтверджує, що підприємець отримав гроші, а покупець — товар чи послугу. При безготівковій оплаті (внесення грошей на розрахунковий рахунок) підтвердженням оплати буде банківська виписка або платіжне

доручення. На рис 2.5. наведено приклад платіжного доручення фізичної особи-підприємця Чехова О.Є.:

Платник		ОСББ "Відродження 45"		Код		42960482	
Банк платника		АБ "УКРГАЗБАНК"		ДЕБЕТ рах.№		UA663204780000026003924865858	
Отримувач		ЧЕХОВА О.Є. ФОП		СУМА		1000,00	
Код		2425704785		КРЕДИТ рах.№		UA033034400000026001055514555	
Банк отримувача		ВОЛИНСЬКЕ ГРУ АТ КБ "ПРИВАТБАНК"					
Сума словами		Одна тисяча грн 00 коп					
Призначення платежу		За бух.послуги зг.рах. від 16.09.20 без ПДВ					
ДР							
М.П.		Підписи		Проверено банком		22.09.2020 12:08:00	

Рис 2.5. Платіжне доручення ФОП Чехова О.Є.

4. видаткова накладна — її підписують підрядник і одержувач під час відвантаження товару. На рис 2.6. ми бачимо приклад оформлення видаткової накладної підприємця;

ВИДАТКОВА НАКЛАДНА № 86 від 30 листопада 2020 р.

Постачальник: **ФОП Гафуров Даут Емінович**
IBAN UA543034400000026000060515476, у банку ВОЛИНСЬКЕ ГРУ ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК", Богдана Хмельницького, буд. 13/Б, кв. 3, м. ЛУЦЬК, ВОЛИНСЬКА обл., 43025, тел.: 248212
код за ДРФО 2682713850, ІПН -
Філія -

Покупець: **ФОП Чехова Олена Євгенівна**
Конякіна, буд. 14/6, кв. 109, м. ЛУЦЬК, ВОЛИНСЬКА обл., 43023, тел. -

№ 118 від 21.09.2020

№	Артикул	Товар	Кіл-сть	Од.	Код одиниці	Ціна	Знижка	Сума
1	-	Вода питна "Кришталь" 18,9л	1,00	бутель	2048	45,00	-	45,00
							Знижка:	-
							Всього:	45,00

Всього найменувань 1, на суму 45,00 грн.
Сорок п'ять гривень 00 копійок
Місце складання:

Від постачальника * **ГАФУРОВ Даут Емінович**
Гафуров Даут Емінович
* Відповідальний за здійснення господарської операції і правильності її оформлення

Отримав(ла) **Чехова Олена Євгенівна**
За довіреністю № від

Рис 2.6. Видаткова накладна ФОП Чехова О.Є.

5. акт наданих послуг чи виконаних робіт — при наданні послуг (виконанні робіт) підписується двома сторонами. На рис 2.7 показаний приклад оформлення акту наданих послуг:

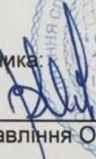
<p>ЗАТВЕРДЖУЮ</p> <p>ФОП Чехова Олена Євгенівна</p> <p></p>	<p>ЗАТВЕРДЖУЮ</p> <p>Директор ОБ'ЄДНАННЯ СПІВВЛАСНИКІВ БАГАТОКВАРТИРНОГО БУДИНКУ "ЯРОВИЦЯ"</p> <p></p> <p>Максимюк В. В.</p>
<p>АКТ № ОУ-0000008 від 30 Жовтня 2020 р. здачі-прийняття робіт (надання послуг)</p>	
<p>Ми, представники Замовника ОБ'ЄДНАННЯ СПІВВЛАСНИКІВ БАГАТОКВАРТИРНОГО БУДИНКУ "ЯРОВИЦЯ" Максимюк Віра Вікторівна, з одного боку, та представник Виконавця ФОП Чехова Олена Євгенівна, з іншого боку, склали цей акт про те, що Виконавцем були проведені такі роботи (надані такі послуги) по договору № 0110/2020/15 від 01.10.20:</p>	
<p>- Бухгалтерські послуги за жовтень 2020 р., а саме : консультації по бух.обліку, підготовка і здача звітності</p> <p style="text-align: right;">- 1 посл. 3'200.00 грн</p>	
<p>Загальна вартість робіт (послуг) 3'200.00 грн (Три тисячі двісті гривень 00 копійок). Сторони претензій одна до одної не мають.</p>	
<p>Місце складання: м.Луцьк</p> <p>Від Виконавця*:</p> <p></p>	<p>Від Замовника:</p> <p></p> <p>Голова правління ОСББ Максимюк Віра Вікторівна</p>
<p>* Відповідальний за здійснення господарської операції і правильність її оформлення</p>	
<p>30 Жовтня 2020 р. ФОП Чехова Олена Євгенівна ЄДРПОУ 2425704785 тел 0508377828 Р/р UA033034400000026001055514555 в ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК" м.Луцьк МФО 303440 Є платником єдиного податку 3 група Поштова адреса 43023, Волинська обл., м. Луцьк, вул. Конякіна 14Б/109 Юридична адреса 43023, Волинська обл., м. Луцьк, вул. Конякіна 14Б/109</p>	<p>30 Жовтня 2020 р. ОБ'ЄДНАННЯ СПІВВЛАСНИКІВ БАГАТОКВАРТИРНОГО БУДИНКУ "ЯРОВИЦЯ" ЄДРПОУ 42137265 Р/р 103033980000026009300723693 в ВОЛИН.ОБЛ.УПР.ВАТ ДЕРЖ. ОБ МФО 303398 тел ІПН, номер свідоцтва Адреса Адреса: 43000, Волинська обл., м.Луцьк, вул. Яровиця, буд. 17</p>

Рис 2.7. Акт наданих послуг підприємця

6. накладна на повернення чи акт невідповідності — документи на повернення.

Отже підприємець на третій групі зобов'язаний вести первинну документацію доходів згідно частини 8 статті 19 Господарського кодексу України, а ось первинну документацію витрат підприємств може не вести і контролюючі органи не мають права вимагати первинну документацію.

Облік підприємця повинен бути підтверджений первинними документами, щоб підтвердити правильність надання послуг згідно КВЕД і щоб правильно порахувати відсоток податку, який підприємств на третій групі повинен заплатити державі.

2.2 Готівкові та безготівкові розрахунки у підприємств

З першого січня 2021 року до першого січня 2022 року можна не застосувати реєстр розрахункових операцій (РРО) підприємцям третьої групи, обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує двісті двадцять розмірів мінімальної заробітної плати (у 2021 році – 1320000,00 грн).

ФОП Чехова О.Є. не має РРО так як обсяг доходу не перевищує двісті двадцять розмірів мінімальної заробітної плати та не займається:

1. реалізацією технічних побутових товарів, що підлягають гарантійному обслуговуванню;
2. реалізацією медичні засоби або препаратів, виробів медичного призначення;
3. наданням послуг у сфері охорони здоров'я;
4. реалізацією ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння.

При безготівковому розрахунку є встановлений ліміт на розрахунки готівкою протягом одного дня, які треба враховувати та дотримуватися підприємцю:

1. З фізичними особами-підприємцями або юридичними особами - до десяти тисяч гривень включно з одним контрагентом. Обмежень щодо кількості контрагентів за день, із якими можна розраховуватися, немає. Можна отримати десять тисяч гривень одразу від багатьох клієнтів, як і зробити платежі на таку суму з різним контрагентам.

2. Зі звичайними фізичними особами - до п'ятдесяти тисяч гривень включно з однією особою. Це обмеження стосується також розрахунків із нотаріусами та адвокатами. Розрахунки з необмеженою кількістю фізичних осіб.

Якщо підприємець вирішить перерахувати кошти фізичній особі як податковому агенту, то обов'язково повинен утримати з цієї суми податок на доходи фізичних осіб (18%) та військовий збір(1,5%) і позначити всі данні в звіті 1ДФ.

Безготівкові розрахунки - це коли підприємець зі свого розрахункового рахунку переводить кошти на рахунок підприємства, установи або фізичної особи. При розрахунку в безготівковій формі лімітів на суму та кількість контрагентів немає.

Для розрахунків з покупцями та замовниками на спрощеній системі заборонено використовувати розрахунки в не грошовій формі (бартер, взаємозалік і навіть електронні кошти прирівнюються до не грошової форми). Якщо контролюючі органи побачать факт розрахунків не в грошовій формі, то підприємця переведуть на загальну систему.

Підприємець може не виписувати касові ордери, не вести касову книгу, не встановлювати ліміт каси й не інкасувати готівкову виручку.

Коли надходять кошти, на рахунок або готівкою, вони вносяться в книгу обліку.

Підприємець може не вести облік як підприємство використовуючи план рахунків. Тому в Табл. 2.1. приведено приклади заповнення господарських операцій в книзі обліку:

Таблиця 2.1.

Господарські операції в книзі обліку підприємця

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1	Оплата від контрагента за бухгалтерські послуги через касу	Каса	Розрахунки з покупцями та замовниками
2	Оплата за канцелярські товари через касу	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	Каса
3	Оплата за оренду офісу з розрахункового рахунка	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	Банк
4	Здача готівки в банк	Банк	Каса
5	Оплата єдиного податку через банк	Єдиний податок	Банк
6	Перерахування коштів за програмне забезпечення через банк	Розрахунки з постачальниками та підрядниками	Банк
7	Сплата ЄСВ за підприємця через банк	ЄСВ	Банк
8	Оплата готівкою від орендарів	Каса	Розрахунки з покупцями та замовниками
9	Оплата комісії за зняття готівки	Адміністративні витрати	Банк
10	Зняття готівки з банківського рахунка	Каса	Банк

ФОП Чехова О.Є. вела книгу обліку доходів до 1 січня 2021 року (Рис. 2.8.) згідно Наказу № 728 [13]. Згідно наказу №728 книгу обліку доходів можна вести в довільному форматі. Тому підприємець веде весь облік у програмі 1с7 Підприємство і виходячи з цього складає податкову декларацію про прибутки.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства
фінансів України
19 червня 2015 року № 579

КНИГА 1

(продовження книги № _____ від _____)

Чехова Олена Євгенівна
прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи - підприємця

Податкова адреса суб'єкта господарювання

Поштовий індекс

Область

Район

Місто

Вулиця

Будинок Корпус Офіс / Квартира

68.20. Надання в оренду і експлуатація
власного чи орендованого майна
Дозволені види діяльності згідно з КВЕД ДК 009:2005

Згрома 5%

Реєстраційний номер облікової картки платника податків
(ідентифікаційний номер) або серія та номер паспорта

Вписана у Єдиного державного реєстру
Дані документа, що підтверджують державну реєстрацію
фізичної особи - підприємця (назва, номер, дата)

№ 204 б/р 26.04.2014

Рис 2.8. Книга доходів підприємця.

На початку 2020 року набула чинності постанова НБУ № 162 [14], згідно з якою за поточними рахунками фізичної особи-підприємця не можна проводити розрахунки, пов'язані зі власними потребами. Гроші з рахунку підприємця треба використовувати виключно для господарських потреб фізичної особи-підприємця, а для особистих потреб перераховувати їх на окремий рахунок фізичної особи, після сплати всіх податків і зборів. Але поки що штрафів за використання коштів за власними потребами немає.

Інакше кажучи, не можна розраховуватися карткою підприємця в супермаркеті та для оплати побутових послуг, треба перевести кошти на рахунок фізичної особи, а потім цим рахунком розраховуватися.

Отже розглядаючи готівкові та безготівкові розрахунки ми зробили висновок, що підприємець може не користуватися РРО якщо його прибуток менше двісті двадцять мінімальних заробітних плат та не займається визначеними законодавством видами діяльності. Для готівкових розрахунків встановлені ліміти на суму операції, а для безготівкових розрахунків лімітів немає.

Щоб перерахувати кошти фізичній особі треба з всієї суми утримати податок на доходи фізичних осіб та військовий збір і обов'язково цю інформацію вписати в звіт 1ДФ.

Згідно наказу №728 підприємець може головну книгу вести в довільному форматі, тому підприємець веде облік в 1с7 Підприємство.

Підприємцю не можна розраховуватися у не грошовій формі. Якщо таке станеться, то його переведуть з спрощеної системи на загальну.

Згідно постанови НБУ №162, розраховуватися карткою підприємця для потреб фізичної особи не можна, але поки що за це немає ніякого покарання.

2.3 Удосконалення обліку розрахунків ФОП Чехова О.Є.

Ведення бухгалтерського обліку з використанням програмного забезпечення є дуже важливим і невід'ємним способом господарювання. Комп'ютеризація бухгалтерського обліку не тільки полегшує процес управління господарською діяльністю, але й є необхідною умовою виконання ряду законодавчих вимог, зокрема щодо подання електронної звітності. Крім того, автоматизовані системи бухгалтерського обліку використовуються для обробки облікової інформації. Використання програмного забезпечення дозволяє бухгалтеру отримати оперативну інформацію, зменшити кількість помилок при внесенні та обробці даних, що допускаються людським фактором.

В ринкових умовах України нам можна обрати яке програмне забезпечення потрібно саме для нашого підприємця, на Рис. 2.3. представлено найпопулярніші програми для ведення обліку.

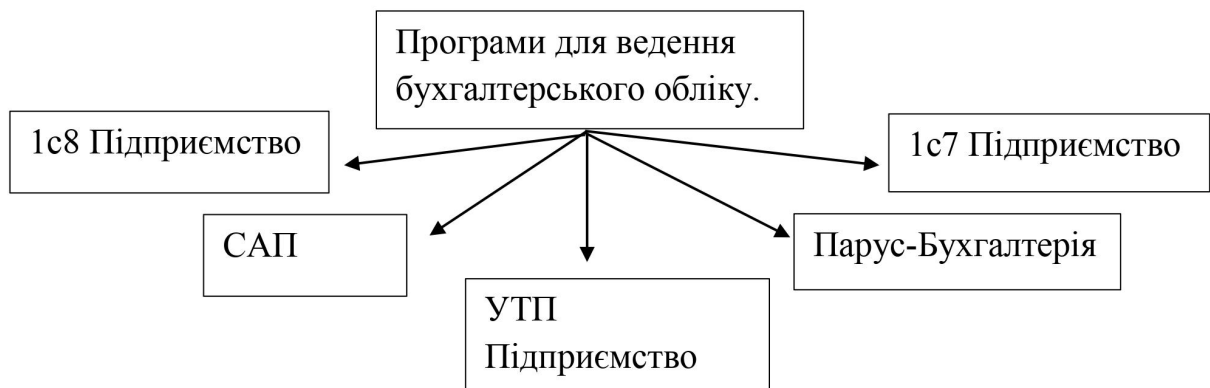

Рис. 2.3. Популярні програми для ведення бухгалтерського обліку

Взагалі згідно чинного законодавства підприємець може взагалі не вести облік, але для зручності та щоб не зробити випадково помилки підприємець веде свій облік розрахунків в програмі 1с7 Підприємство. В цій програмі вже застарілий інтерфейс який не дає змогу правильно виписувати та оформляти акти наданих робіт(послуг).

ФОП Чеховой О.Є. для удосконалення обліку розрахунків пропонується удосконалити програмне забезпечення. Так як в наш час програма 1с7 Підприємство немає нових оновлень, підприємцю треба домовлятися з програмістами щоб дописали програму або змінити програмне забезпечення на інше яке оновлюється згідно змінам законодавства.

Так як підприємець надає бухгалтерські послуги на умовах аутсорсингу, для удосконалення обліку підприємцю ще треба придбати сервер, щоб надавати бухгалтерські послуги дистанційно, щоб можна було надавати інформацію не лише з офісу. Тому-що підприємствам, установам та об'єднанням іноді треба терміново інформація стосовно обліку і підприємець не завжди має доступ до програми та дивлячись на ситуацію в світі, коли міста закриваються на карантин і є труднощі доїхати до місця роботи, а облік на підприємствах, установах та об'єднань все одно ведеться і є рух по рахунках який треба проводити кожен день. Для зручності я вважаю, що потрібно придбати сервер і встановити на нього все програмне забезпечення.

На мою думку крім вище перерахованих рекомендацій підприємцю треба придбати техніку яка сканує та копіює, тому що у підприємця лише принтер який друкує, а звертаючи на сьогоднішні обставини коли треба менше зустрічатися з контрагентами, я вважаю що сканер та ксерокс допоможе скидати інформацію, акти наданих послуг(виконаних робіт) та рахунки для оплати за послуги.

Отже можна зробити висновок, що для удосконалення обліку підприємцю треба удосконалити своє програмне забезпечення, а саме наняти програмістів для доповнення програми 1с7 Бухгалтерія, щоб можна було виписувати акти надання послуг(виконання робіт) в програмі, або придбати нову програму яка оновлюється згідно чинного законодавства. Також для удосконалення надання бухгалтерських послуг рекомендовано придбати та встановити сервер для віддаленого доступу.

Висновки до розділу 2

Дослідження обліку розрахунків фізичної особи дозволило зробити наступні висновки:

1) Фізична особа-підприємець веде лише облік доходів, який повинен підтверджувати документально. Документальне підтвердження повинно підтверджуватися не лише актом наданих послуг (робіт) і видатковою накладною, а ще й договором або претензіями, якщо відбулося повернення.

Також в підтверджувальних документах повинно бути такі данні: назва підприємства, установи або організації покупця та продавця; реквізити банківські; місце складання; назва документа; уповноваження особа яка відповідає за виписування документа; підпис особи яка виписала та отримала документ.

2) Фізична особа-підприємець Чехова О.Є. може не застосовувати реєстр розрахункових операцій. Тому підприємець веде в основному все через безготівковий рахунок, але і буває через касу.

Підприємець може не ставити ліміт в касі, не здавати грошові кошти в банк, але підприємець обов'язково повинен слідкувати щоб сума розрахунків з фізичними особами-підприємцями або юридичними особами до десяти тисяч гривень, а зі звичайними фізичними особами до п'ятдесяти тисяч гривень. Кількість контрагентів необмежена. Також підприємець не може розраховуватися не в готівковій формі і якщо підприємець хоче заплатити звичайній особі, він повинен утримати всі податки та показати це в звіті.

3) Для удосконалення розрахунків підприємця запропоновано переглянути програмне забезпечення та зробити більш автоматизовану роботу, також фізичній особі-підприємця Чеховій О.Є запропоновано придбати техніку яка сканує та копіює документацію для покращення документообігу і останнє удосконалення для покращення роботи підприємця – це придбати сервер для віддаленої роботи.

РОЗДІЛ 3

КОНТРОЛЬ РОЗРАХУНКІВ ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ – ПІДПРИЄМЦЯ

3.1. Організація контролю груп платників – єдиного податку

При здійсненні функції управління підприємцем важливе значення має дотримання встановлених законодавством правил. Це досягається шляхом організації контролю. Контроль - це процес оцінювання й інформування про наявні невідповідностей згідно законодавства України.

Організація контролю у підприємця включає в собі визначення суб'єктів контролю, завдань, цілей, розробку технології та методів контролю, науковий супровід, а також розробку пропозицій стосовно виправлення розбіжностей обліку з законодавством України.

Об'єктом контролю у підприємців є підприємець в цілому або окремі галузі якими займається підприємець.

Для перевірки контролюючому перш за все треба знати які є групи платників-єдиного податку, яку чисельність працівників може підприємець прийняти на роботу, з ким підприємець може співпрацювати і якими видами діяльності може займатися підприємець, вони наведені в Табл. 3.1:

Таблиця 3.1

Перелік груп платників-єдиного податку

Група платників єдиного податку	Річний дохід, грн.	Дозволена кількість працівників	Ставка податку	
			Звичайна	Підвищена
I група: фізична особа-підприємець немає найманих працівників та здійснює лише роздрібний продаж та надання побутових послуг населенню	1002000,00	Не дозволено використовувати найману працю	не більше 10% від прожиткового мінімуму для працездатних осіб(227,0 грн/міс)	15% — для фізичних осіб-підприємців у випадках, визначених <u>п. 293.4 ПКУ</u>

Продовж. табл.3.1.

<p>II група: фізична особа-підприємець, який здійснює господарську діяльність з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку та населенню, виробництво та продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства</p>	5 004 000 грн	Дозволено використовувати найману працю, але не більше як 10 осіб.	не більше 20% Мінімальної заробітної плати (1200 грн/міс.)	15% — для фізичних осіб-підприємців у випадках, визначених <u>п. 293.4 ПКУ</u>
<p>III група: фізична особа – підприємець та юридична особа суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми</p>	7 002 000 грн	Дозволено використовувати найману працю. Кількість найманих працівників необмежена.	Встановлюється у відсотках до доходу: — 3% доходу; — 5% доходу	Для юросіб у випадках, визначених <u>п. 293.5 ПКУ</u> : — 6% зі сплатою ПДВ; — 10% без сплати ПДВ

Коли контролюючий перевіряє на якій групі та чим займається фізична особа-підприємець, тоді контролюючий починає перевірку правильності поданих звітів на основі первинної документації та перевіряє вчасність і чи в повному обсязі заплачені податки і збори.

При проведенні контролю необхідно встановити обмеження, пов'язані з чинним законодавством України і з етичними нормами.

Процес контролю може розвиватися за такою схемою:

- визначення загального напрямку контролю;
- вибір виду контролю;
- визначення завдань перевірки;

- планування процесу перевірки (об'єктів і суб'єктів перевірки, и обсягу і терміну тривалості);
- встановлення фактів розбіжностей, якщо вони є;
- опрацювання остаточних результатів;
- повторний перегляд рішення;
- документаційне оформлення рішення;
- повідомлення підприємця про прийняте рішення;
- аналіз і ступінь відповідальності перед законодавством;
- пропозиції щодо усунення невідповідностей.

Для початку перевірки підприємець робить наказ на проходження перевірки, інформує працівників(якщо вони є), визначає місце для проведення перевірки і обов'язково дає доступ до потрібної документації.

Для правильної оцінки виконання в практичній діяльності підприємців необхідно дотримуватися таких принципів:

- дати час все підготувати. При цьому за тиждень до закінчення терміну роботи можна сказати підлеглому, щоб він підготувався до контролю проробленої ним роботи;
- на початку обговорення дати персоналу час для того, щоб він зміг доробити свої недороблені справи. Оцінка роботи персоналу найбільше загрожує підприємцю, тому такі ризики треба звести до мінімуму;
- необхідно приготуватися слухати робітника і не переривати його. Це допоможе йому заспокоїтися та пройти перевірку;
- наприкінці розмови з робітниками потрібно дати оцінку виконаної роботи, але в жодному разі не особистості робітника;
- не можна давати конкретну оцінку виконаної роботи працівнику. Необхідно лише зводити розмову до змісту оцінки, а не до неї самої;
- потрібно дізнатися про думку робітника щодо виконаної роботи і зіставити її зі своєю. У разі неспівпадіння думок необхідно спробувати з'ясувати причину;

- після виконання роботи її необхідно порівняти зі стандартом або очікуваними результатами;
- за наявності поганого результату необхідно разом зі робітником розробити план дій, спрямованих на його виправлення;
- закінчувати обговорення зі співробітниками треба тільки в тому разі, якщо розв'язано всі проблеми.

Такі дії допоможуть тому, що робітник сам запропонує метод реалізації наміченого плану та усунення недоліків.

Отже можна зробити висновок, що для контролю підприємця треба знати законодавчу базу та обмеження які підприємець не може допускати в своїй діяльності.

Тобто якщо підприємець займається діяльністю на першій групі, то йому не можна наймати найману працю і річний дохід не повинен перевищувати 1002000,00грн, а підприємець який займається господарською діяльністю на другій групі не може наймати більше 10 осіб і річний дохід не може перевищувати 5004000,00грн. Підприємець який займається господарською діяльністю на третій групі не має обмежень на найману працю, але річний дохід не повинен перевищувати 7002000,00грн.

3.2 Контроль діяльності фізичної особи – підприємця.

В ринкових умовах господарювання контроль є дуже важливою частиною ефективного управління здійснюваного для отримання найвищого прибутку та виконанням всіх зобов'язань стосовно сплати податків до бюджету.

Підприємець повинен знати який контролюючий орган має право прийти та перевірити господарську діяльність підприємця і зробити висновок.

На Рис. 3.1. представлені служби, які мають право перевіряти підприємців.

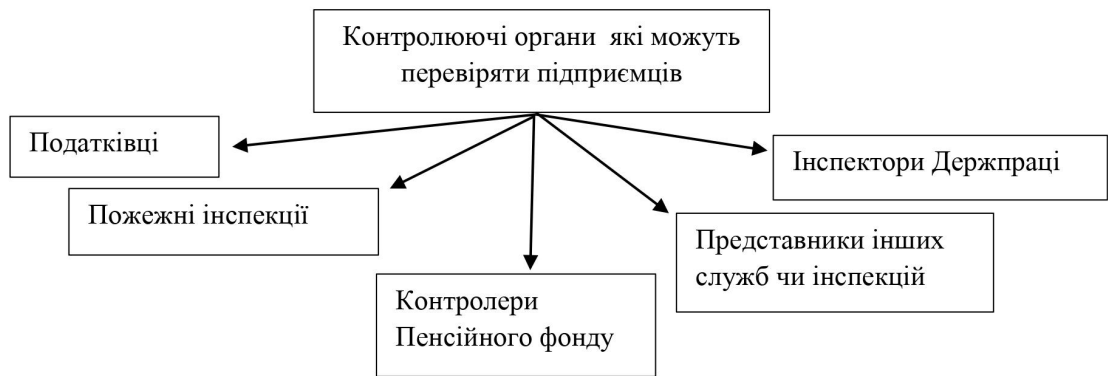

Рис.3.1. Контролюючі органи які мають права перевірити підприємця

Перевірці підлягає вся фінансово-господарська діяльність підприємця, що зобов'язує підприємця ставитися відповідально до виконання всіх своїх обов'язків перед державою.

Контроль допомагає розкрити всі негативні явища та сприяє їх вчасній ліквідації.

Контролюючий орган може пройти з документальною перевіркою після припинення підприємницької діяльності на підставі отриманих відомостей про припинення діяльності за основним місцем роботи фізичної особи, яка подала заяву платника податків про проведення перевірки.

При цьому термін протягом якого керівником контролюючого органу приймається рішення про позапланову перевірку при припиненні підприємницької діяльності фізичної особи-підприємця або за заявою платника податків, податковим кодексом України не визначено.

Контролюючі органи мають право запрошувати фізичних осіб-підприємців для проведення перевірки дотримання податкового, валютного та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого відповідальність покладена на контролюючі органи.

Документальна перевірка може проводитися у приміщенні податкового органу за бажанням підприємця. Письмові повідомлення про такі запрошення відправляються підприємцям рекомендованими листами з повідомленням про вручення або особисто вручаються фізичній особі-

підприємцю або їх законним чи уповноваженим представникам, в яких зазначаються підстави запрошення, час і дата, на яку повинен прийти платник податків, а також місцезнаходження проведення перевірки

Дослідження організації внутрігосподарського та фінансового контролю розглянемо на прикладі Фізичної особи-підприємця Чехова О.Є.

Важливим з позиції формування доходу є контроль за розрахунками підприємця які вказані на Рис 3.2.

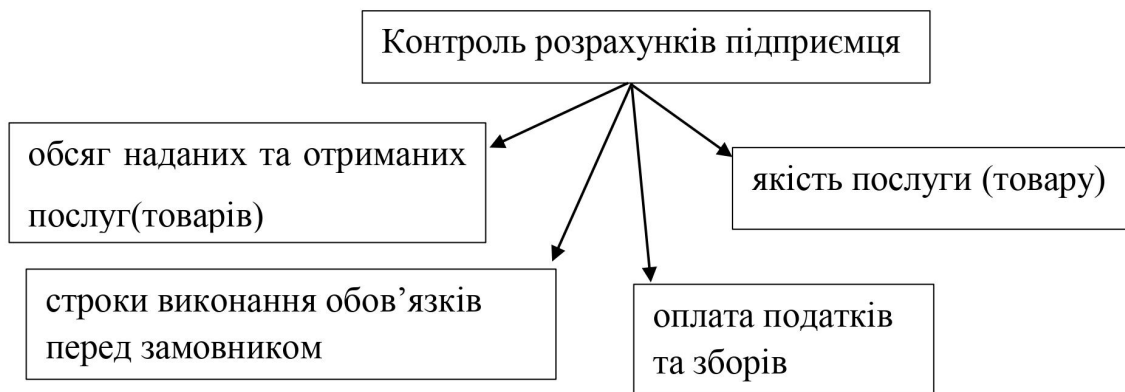

Рис. 3.2.Контроль за розрахунками підприємця

Отриманий підприємцем прибуток від розрахунків з підприємствами, установами та організаціями може бути використаний для задоволення різних потреб підприємця.

Під час перевірки розрахунків підприємця слід переглянути насамперед правильність відображення у первинних документів які послуги надані і порівняти з КВЕД у виписці.

Після цього контролюючий перевіряє відображення звітності отриманих доходів та вчасність подання звітності до податкової служби і після цього перевіряється терміни та повноту оплати податків і зборів.

Для перевірки ФОП Чехова.О.Є. були надані джерела інформації які вказані на рис 3.3:

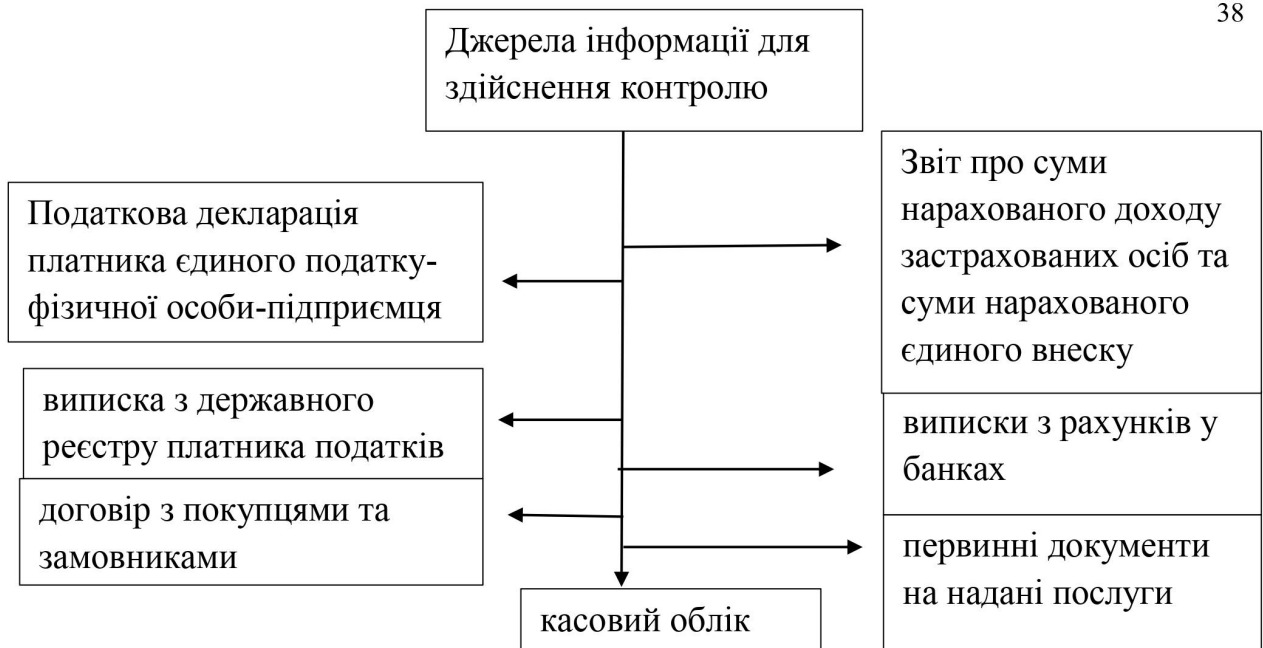

Рис.3.3. Джерела інформації для здійснення контролю ФОП Чехова О.Є.

На підставі перерахованих документів, які були вказані вище контролер перевіряє відповідність даних податкової декларації платника єдиного податку фізичної особи-підприємця та звіту про суми нарахованого доходу застрахованих осіб та суми нарахованого єдиного внеску з даними виписки банку та касової книги. Сума повинна співпадати з отриманими коштами мінус повернення з сумою вказаною в звіті. Також контролер перевіряє правильність поданих звітів та вчасно оплачених податків. Якщо встановлено невідповідність то контролер з'ясовує причину такої невідповідності та вживає разом із підприємцем заходи щодо її виправлення відповідно до чинного законодавства.

Перевіряється правильність та законність оформлення операцій щодо надання бухгалтерських послуг у первинних документах: слід порівняти за актами наданих послуг, рахунками-фактурами, договорами на відповідність дат. Також контролер перевіряє правильність наданих послуг згідно коду виду економічної діяльності шляхом порівняння актів і договорів з випискою державного реєстру. Контролер повинен перевірити правильність наданих послуг згідно договору та вчасно оплату від підприємств згідно договору.

Якщо невідповідностей контролером не виявлено, то він просто складає звіт проведеної перевірки і на цьому перевірка закінчена.

В ході проведення перевірки, якщо виявлені невідповідності контролер на кожну невідповідність складає лист реєстрації невідповідності та вказує причину виникнення невідповідності. Лист невідповідності вказується на кожну невідповідність. Так як лист реєстрації невідповідності є головним первинним документом для складання звіту проведеної перевірки, він друкується в двох примірниках. Один примірник віддається підприємцю для коригування і виконання запобіжних дій, а інший примірник контролер залишає собі для складання загального звіту проведених перевірок.

Контролер на основі всіх листів складає звіт і несе повну відповідальність за точність і повноту даних, та передає цей звіт підприємцю. Після отримання звіту перевірки контролер перевіряє виконання всіх невідповідностей у підприємця.

Згідно вище перерахованої інформації я провела контроль розрахунків підприємця ФОП Чехова О.Є.

Об'єктом контролю розрахунків з підприємцем є: акти наданих послуг, акти на повернення; договори, виписки банку та їх відображення в обліку підприємства.

Метою перевірки розрахунків підприємця є:

- встановлення повноти і своєчасності наданих послуг;
- встановлення повноти і своєчасності перерахування грошових коштів на поточні рахунки в банку за надані послуги;
- виявлення підтвердження усіх розрахунків відповідними документами;
- виявлення правильності відображення бухгалтерських операцій.
- встановлення дотримання комерційної таємниці управлінських рішень підприємця.

В Табл. 3.2. приведена програма проведення контролю розрахунків у фізичної особи-підприємця Чехова О.Є:

Таблиця 3.2.

Програма проведення контролю на ФОП Чехова О.Є.

№ з/п	Мета та завдання аудиту	Методи і процедури аудиту	Аудиторські докази
1	Перевірити правильність ведення підприємством обліку розрахунків, документів та їх оформлення	Перевірити відповідність оформлення за вимогам чинного законодавства. Перевірити правильність ведення бухгалтерського обліку, оформлення надання послуг; Перевірити наявність підпису підприємця, який перевіряв правильність ведення первинної документації;	Акти наданих послуг, книга обліку доходів, журнал реєстрації прибуткових документів
2	Перевірити надходження коштів за надані послуги	Перевірити від кого надійшли ці кошти, на яку суму за що конкретно. Перевірити записи в Касовій книзі і в звіті касира Перевірити повно та своєчасно оплату від підприємств.	Прибуткові та видаткові касові документи, журнал реєстрації прибуткових та видаткових документів, банківська виписка.
3	Перевірити на предмет дотримання межі річного доходу	Визначити, який максимальний річний дохід підприємця; Перевірити, як підприємство дотримується встановленого рівня доходу.	Прибуткові та видаткові касові документи, журнал реєстрації прибуткових та видаткових документів, банківська виписка.

4	Перевірити правильність та своєчасність оплати податків та зборів	Визначити порядок нарахування податків; Перевірити чи є факти неправомірного ухилення від податків; Перевірити випадки невчасно заплачених податків; Перевірити наявність всіх первинних документів які підтверджують дохід;	Прибуткові та видаткові первинні документи, головна книга, журнал реєстрації прибуткових та видаткових документів, банківська виписка. Договір, податкова декларація.
---	---	---	---

Перший етап перевірки – Підготовчий – Робиться наказ на аудиторські перевірку розрахунків підприємця. Перевіряючий знайомиться з господарською діяльністю підприємця та планує аудит розрахунків підприємця.

Другий етап перевірки – Основний – Передбачає проведення ревізії первинної документації та перевірка правильності заповнення актів наданих послуг

- Перевірка співставлення актів наданих послуг з договорами.
- Перевірка отриманого річного доходу.
- Перевірка чи вчасно та в повному обсязі заплачені податки та збори.
- Перевірка чи є в штаті працівники(якщо є то перевіряємо правильність оформлення).
- Перевірка правильності ведення обліку розрахунків з підприємцями.

Третій етап перевірки – Завершальний – Узагальнення отриманої інформації. Помилки, які виявлені при контролі розрахунків підприємця:

- 1) Відсутність підписів у первинних касових документах.

- 2) Не співпадає номер договору з актом наданих послуг.
- 3) Арифметичні помилки під час підрахунку оборотів.
- 4) Несвоєчасна оплата від підприємств за бухгалтерські послуги.

Пропозиції щодо вирішення всіх невідповідностей:

- Відповідальність за дотримання порядку підписання документів покласти на підприємця.
- Частіше робити перевірку оформлення всіх первинних документацій.
- Зробити повну або часткову автоматизацію обліку розрахунків з підприємцем із використанням автоматизованих систем управління та контролю розрахунків підприємця. Покращити розвиток управлінського обліку та звітності щодо розрахунків з підприємцем.
- Використання в комплексі всіх запропонованих заходів щодо удосконалення організації розрахунків з підприємцем дасть можливість перевести всі розрахунки підприємства у безготівкову форму. Це дозволить полегшити роботу фізичної особи-підприємця та зекономить його час, дозволять оптимізувати документообіг та удосконалити облікові роботи у підприємця.

Отже, для перевірки підприємця контролер збирає всю інформацію та шукає невідповідності. Якщо відповідності не знайдені то контролер складає звіт і перевірка закінчена.

Коли контролер знаходить невідповідності то він складає лист реєстрації невідповідності на кожну невідповідність і на основі листів складає звіт, примірник якого передає підприємцю. У встановлений строк контролер перевіряє як підприємець виправив невідповідності та помічає це в примірнику підприємця.

3.3 Удосконалення контролю діяльності ФОП

В сучасних ринкових умовах української економіки актуальною проблемою для фізичної особи-підприємця є організація ефективної і надійної системи фінансового контролю. Тому-що підприємець зацікавлений отримувати стабільно великий прибуток і дотримуватися законодавчої бази України. Тому я вважаю треба зробити план роботи при якому буде можливість уникнути зловживань, подання неправдивої інформації, порушень та інших викривлень інформації, особливо це стосується фінансової та статистичної звітності.

Контролювати господарську діяльність підприємця можна різними методами. Спочатку, це здійснення контролюючих перевірок всієї інформації, яка існує у підприємця. При цьому у фізичної особи-підприємця організація інформаційного середовища залишається на тому ж рівні і не зазнає змін. По-друге, контроль проводиться вибірково, але в цьому випадку треба чітко сформулювати план контрольної перевірки, нормативну законодавчу базу і систему контролю організовану на високому рівні.

Перший спосіб є дієвим у тому випадку, коли підприємець не зацікавлений у високих показниках діяльності і дивиться «крізь пальці» на різні зловживання та порушення, або зацікавлене, наприклад, у виробництві незаконної продукції. Тому, щоб контроль почав давати дуже гарні результати у такій ситуації, необхідно перевіряти кожен документи та провести контролюючу перевірку всіх наявних активів та пасивів. Оскільки інформація рухається дуже швидко, то суцільний контроль не дасть гарного результату і тільки гальмує господарську діяльність підприємця. Менш трудомістким є другий спосіб, але для того, щоб контроль був ефективним, підприємству потрібно розробити план організації системи контролю.

Якщо переглянути систему управління будь-якого підприємця господарської діяльності, то вона складається з таких елементів, як суб'єкт і об'єкт управління, прямий і зворотний зв'язки.

Прямий зв'язок – це вид з'єднання елементів, за якого вихідна інформація від суб'єкта передається до об'єкта управління.

Зворотний зв'язок – вид з'єднання елементів, за якого вихідний вплив суб'єкта передається до іншого суб'єкта управління.

Тому на мою думку, підприємцю потрібно налагодити систему зворотного зв'язку між підрядниками.

Якщо переглянути систему контролю, яка використовується у фізичних особах-підприємцях, то можна побачити велику кількість недоліків. Таких як безсистемне закріплення функцій контролю, у зв'язку з цим підприємець в більшості випадків може контролювати лише декілька видів об'єктів, а інші не контролює або взагалі лише один об'єкт контролюється підприємцем. Тому при реорганізації системи управління підприємець повинен здійснювати чіткий розподіл і закріплення функцій.

В подальшому треба розробляти стандарти внутрішнього контролю, які допоможуть проведенню контролю, засновану на організації системи зворотних зв'язків, з використанням прав контролю, і методики перевірки на основі первинних показників.

Ця суть удосконалення зроблена на самоконтролі кожного працівника за свою зроблену роботу і в повній довірі підприємця до власного персоналу. Контроль необхідно доручати працівникам, які безпосередньо не впливають на політику підприємця. Суть удосконалення контролю підприємця полягає в тому, що кожен працівник буде обов'язково контролювати результати своєї роботи і відповідати за роботу, яку він зробив. Деякі підприємці можуть говорити, що в наших умовах довіряти контроль працівникам – це погана ідея. Але якщо працівник знає, що за власну зроблену роботу він відповідає матеріально і існує можливість знайти працівник на будь-якому етапі контролю, хто є відповідальним за цю

операцію, тоді працівник сам буде зацікавлений в ефективних результатах своєї праці та не зможе викривити інформацію навмисно. У випадку виявлення помилки його дії можна ідентифікувати і знайти порушення

Отже, для удосконалення контролю підприємця треба зробити систему в якій буде видно працівника який зробив роботу. Також треба працівника зробити матеріально відповідальним перед переробленою роботою і тоді працівники будуть самі будуть зацікавлені в правильності і доречності зробити роботу.

Висновки до розділу 3

Дослідження контролю розрахунків фізичної особи дозволило зробити наступні висновки:

1) При прийнятті управлінських рішень дуже важливе значення має дотримання встановлених законодавством правил. Це треба досягти шляхом організації контролю у підприємця. Контроль — це процес оцінювання й інформування про наявні невідповідностей згідно законодавства України. Організація контролю у підприємця включає в собі визначення суб'єктів контролю, завдань, цілей, розробку технології та методів контролю, науковий супровід, а також розробку пропозицій стосовно виправлення розбіжностей обліку з законодавством України.

Об'єктом контролю у підприємців є підприємець в цілому або окремі галузі якими займається підприємець.

Організація контролю допоможе вирішити проблему стосовно швидкості та правильності проведення контролю підприємця.

2) При проведенні контролю спочатку перевіряється правильність оформлення первинних документів та правильність надання послуг згідно КВЕД. Після перевірки первинної документації контролюючий перевіряє правильність заповнення податкової а статистичної звітності і правильність та повноту обсягу заплачених податків та зборі. Після проведеної перевірки контролюючий складає звіт розбіжностей якщо вони є. Перевірка закінчується звітом та розробкою пропозицій для вирішення розбіжностей.

3) Для удосконалення контролю діяльності фізичної особи-підприємця запропоновано зробити систему в якій буде видно відповідального за зроблену роботу. Також щоб працівник відповідально ставився до роботи, треба зробити матеріально відповідальним працівника і тоді він буде сам контролювати правильність зробленої роботи.

ВИСНОВКИ

В кваліфікаційній роботі здійснено теоретичне узагальнення основ обліку і контролю розрахунків ФОП Чехова О.Є. У результаті дослідження отримано наукові результати теоретичного та практичного спрямування, зокрема:

1) Аналізуючи діяльність ФОП Чехова О.Є. ми розглянули як змінювалася динаміка прибутку за останні три роки. Також ми отримали результати дослідження, що динаміка прибутку підприємця є нестабільною тому аналізуючи свої прибутки та витрати було прийнято управлінське рішення займатися новими видами діяльності для збільшення прибутків.

2) Розглядаючи ринкове позиціонування на українському ринку було проведено дослідження про те, як себе позиціонує фізична особа-підприємець Чехова О.Є. та переглянули сегмент ринку надання бухгалтерських послуг на умовах аутсорсингу. Також отримали результат, що ринкове позиціонування на ринку дуже насичене різними видами наданням бухгалтерських послуг і тому підприємець застосовує дуже багато інструментів ринкового позиціонування для конкурентноспроможності та збільшення клієнтів.

3) Розглянувши на прикладі ФОП Чехова О.Є. правильне оформлення первинних документів, а також ми дійшли до висновку якими документами треба підтверджувати прибуток підприємця та правильне заповнення книги обліку доходів згідно первинної документації.

4) У результаті дослідження організації контролю у підприємця ми зробили висновок про як треба починати перевірку у підприємця, чим повинен керуватися контролюючий при здійсненні контролю і що потрібен знати контролер перед початком контролю на підприємстві і за якою схемою проходить контроль у підприємця.

5) При проведенні контролю у ФОП Чехова О.Є ми розглянули який контролюючий орган може перевірити підприємця і послідовність перевірки

у фізичної особи-підприємця. Також ми провели повний контроль розрахунків у підприємця і після контролю ми розглянули всі аспекти перевірки розрахунків підприємця і отримали результати проведення контролю в яких ми побачили порушення і визначили пропозиції вирішення цих порушень.

б) Результатом проведення контролю у ФОП Чехова О.Є. ми визначили методи удосконалення контролю і полегшення перевірки підприємця.

Отже при проведенні кваліфікаційної роботи можна зробити висновок, що підприємець повинен аналізувати господарську діяльність для визначення збільшення прибутку підприємця і зменшувати собівартості витрат, а також потрібно аналізувати позиціонування на ринку для збільшення прибутку і кількості клієнтів. Підприємець обов'язково повинен виконувати свою господарські діяльність згідно чинного законодавства і підтверджувати свої доходи первинною документацією яка оформлена.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Підприємницький бізнес: Підруч. для студентів ВНЗ / І. М. Грищенко. – К.: Грамота, 2016. – 519 с.
2. Економіка і підприємництво, менеджмент: навч. посіб. / [Рогач С. М. та ін.]. – К.: Компринт, 2015. – 713 с.
3. Правові основи підприємницької діяльності: конспект лекцій / М. І. Карлін, Ю. В. Строцюк; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ін-т економіки та менеджменту, Каф. фінансів та оподаткування. – Луцьк: Вежа-Друк, 2015. 107 с.
4. Дж. Траута «Позиціонування. Битва за уми» 2007р.-336 с.
5. Ел.Райс і Джек Траут «Маркетингові війни» 2019р.-240 с.
6. Гэри Келлер, Джей Папасан «Одна справа. Як робити менше, а встигати більше» 2017р.-208 с.
7. Ф. Котлер «Маркетинг менеджмент». 2007р. 807стр
8. Котлер Ф., Армстронг Г. «Основи маркетинга». 2003р. 1200с.
9. Батра Раджив, Майерс Джон Дж., Аакер, Дэвид А. «Рекламний менеджмент» 2004р.-784стр
10. Г. Хулей, Дж. Сондерс., Н. Пірсі – «Маркетингова стратегія та конкурентне позиціонування» 2013р.-674с.
11. Підприємництво та менеджмент: навч. посіб. / С. В. Князь, Т. І. Данько, Н. Б. Ярошевич; за наук. ред. С. В. Князя; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2016. – 123 с. 22. Князь С. В.
12. «Основи маркетингу: Навчальний посібник. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет»», Бутенко Н.В 2004. – 140 с.
13. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] / Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
14. Наказ «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства фінансів України від 19 червня 2015 року № 579»

[Електронний ресурс] / Режим доступу :
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1240-20#Text>

15. Про запровадження міжнародного номера банківського рахунку (IBAN) в Україні [Електронний ресурс] / Режим доступу
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0162500-18#Text>

16. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI// Верховна Рада України. [Електронний ресурс] / Режим доступу ::
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>(дата звернення: 28.06.2020).

17. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців: Закон України від 15.05.2003 № 755-ІУ. – [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/755-15>

18. Класифікатор видів економічної діяльності (КВЕД) ДК 009:2005, ДК 009:2010. [Електронний ресурс] / Режим доступу :
http://kved.ukrstat.gov.ua/KVED2010/kv10_i.html

19. Закон України «Про затвердження Змін до Інструкції про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів» [Електронний ресурс] / Режим доступу :
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0162500-19#Text>

20. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність: організаційно-методичні аспекти: навч. посіб. / С. В. Князь, Н. П. Яворська; Нац. ун-т «Львів. політехніка». – Львів: Вид-во Львів. політехніки, 2016. – 103 с.